

MARIUS SCHOUTEN

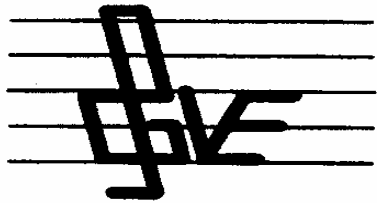
artistiek directeur

Genneps Vocaal Ensemble

1998-2007

Genneep, 28 juni 2007

Genneps Vocaal Ensemble

opgericht 25 februari 1961

<i>Inhoudsopgave</i>	<i>pagina</i>
Korte biografie	3
Met Marius aan de stok	5
Marius d'n Mens	7
Marius' Vocaal	8
Marius Mondeling	11
Samenvattend	13
 BIJLAGEN:	
De ontdekking van ...	door Raymond Nypels 14
Balkonzangers	door Mat Knapen 16
Hoogte- en dieptepunten	17
Voorbeeldige krantenknipsels	19

Korte biografie

Over de dirigent ofwel artistiek directeur van het Genneps Vocaal Ensemble, in de volksmond 'het Vocaal' (een mannenkoor) genoemd, is veel te zeggen. Hij zag op 23 juni 1942 in Heerlen het levenslicht in een muzikale familie: zo zat zijn vader en bijv. zijn zus Cécile ook in de muziek.

Het onderwerp van deze bundel in diep, kennelijk edoch plesant gepeins verzonken...

Daaraan zal niet vreemd zijn dat hij in zijn jonge jaren bijv. Francis Poulenc en Flor Peters persoonlijk heeft ontmoet. Hij was toen nog maar een klein menneke, die met zijn vader meeging naar concerten. Toch zijn die persoonlijke contacten beslist niet zonder gevolgen gebleven. Voor die twee componisten heeft hij altijd een warm plekje in zijn hart bewaard.

Zijn muzikale vorming genoot hij in Heerlen, Maastricht en Aken, als ik wel heb. Marius begon zijn muzikale loopbaan als violist, later eerste violist bij het Brabants Orkest. Hij was dirigent van het Drents Symfonie Orkest en het Amersfoorts Mannenkoor. Hij zwaait het muzikale stokje, behalve bij het GVE, ook voor het Koninklijk 's Hertogenbosch Mannenkoor. Tevens treedt hij als spreekstalmeester op tijdens concerten van het Brabants Orkest.

Over de manier, waarop Marius bij 'het Vocaal' in Gennep terecht kwam is kan het volgende worden opgetekend. In 1997 startte de sollicitatieprocedure voor een nieuwe dirigent als opvolger van Jos Ards. De sollicitatiecommissie bestond in alfabetische volgorde uit Karel Bruinsma, Wim le Clercq, Gijs Giepmans, Ernst Lamers en Raymond Nypels. Naar verluid werd gehoopt op veel kandidaten. Er kwamen wel wat sollicitatiebrieven binnen, maar ook een reactie, die beslist niet als sollicitatiebrief kon worden aangemerkt. Laatstgenoemde reactie stamde van Marius Schouten. Raymond en Gijs enerzijds en Wim en Ernst anderzijds spraken dual (ja, toen all!) met de kandidaten én met Marius. Karel deed de coördinatie. Marius kwam bij beide duo's als beste uit de bus. Na een proefrepetitie viel in de huisartsenpraktijk aan het Europaplein de beslissing, omdat Raymond die dag dienst had. Wat gebeurt: daar meldt zich een patiënt met een hevig bloedende vinger. Toch moest die patiënt wachten: Raymond vond de dirigentenkwestie belangrijker. De ondertekening van het contract vond tenslotte op neutraal terrein plaats: op 19 december 1997 in Hotel Campanille o.i.d. in Rosmalen. Onze ex-voorzitter, Wim le Clercq, heeft daar nog steeds goede herinneringen aan. Ik heb zo'n bruin vermoeden, dat die memorie ook wel eens door het ontspannende naspel met wijn en spijzen vertroebeld zou kunnen zijn. Achteraf kan veilig gezegd worden, dat die keuze destijds een hele goede is geweest.

Spreekt, of beter gezegd, zingt voor zich!

In elk geval is Marius heel muzikaal, heeft hij een 'absoluut gehoor', is hij een uitstekende en boeiende verteller, en ook als solo-zanger presteert hij bovenmaats (zo kan hij bijv. alle partijen van de eerste tenoren tot de diepste bassen doorgaans foutloos voorzingen). Hij zingt zelf ook graag en beslist niet onverdienstelijk. Dat een concertbezoeker hem eens voor de combinatie van dirigent en solist uitmaakte voor 'Bossche Bol' doet geen recht aan zijn stemgeluid. Zijn 'dressing', en daarmee bedoel ik niet het Duyvis-spul over de sla, en haarcoupe zijn altijd tot in de puntjes verzorgd. Als dat uiterlijk de spiegel van zijn ziel vormt dan is er innerlijk niks mis met 'onze' Marius.

Last but not least: hij is een geboren en getogen perfectionist. Voor hem geldt bij uitstek: afspraak is afspraak. Zelden miste hij een repetitie, nooit kwam hij te laat opdaven. Bij nacht en ontij, door sneeuw en storm, bij slagregens en verzengende hittegolven: altijd wist hij zonder 'TomTom' de weg van Kattenbosch in Rosmalen naar Hotel de Kroon in Gennep, 't Swaantje of Landgoed Roepaen in Ottersum feilloos en tijdig te vinden. Net als overigens de terugweg richting Annette. Tussen die ritten door bracht hij 'het Vocaal' tot optimale prestaties, al lag dat optimum wat lager dan hij aanvankelijk had gehoopt. Toch staat hij ook pedagogisch en didactisch evenzeer zijn mannetje. Kortom: hij is een professional, die vooral houdt van de muziek en meer in het bijzonder van de klassieken.

Dat absolute gehoor is een gave waarover hij zelf wel eens gekscherend zegt, dat het ook erg lastig is. Want... hij hoort inderdaad iedere dissonant. Uit een groep van 40 zingende mannen weet hij feilloos de (bijna) valse noot te detecteren, net als overigens ontijdige inzetten of verstoorde stiltes, verkeerde riantando's, te harde pianissimo's, te zachte forte's, crescendo's zonder voldoende klimkracht, slordig taalgebruik enz.

Met Marius aan de stok

Hij heeft de mannen van het Vocaal een decennium lang veel geleerd als gaat om componisten als Viadana, Palestrina, Poulenc, Mozart, Beethoven, Verdi, Badings, Diepenbrock, Flor Peters, Bohuslav Martinu, Kurt Weil en de interpretatie van hun soms moeilijke werken. Karakteristiek was bijv. de wijze waarop hij aandacht vroeg voor zijn directieve aanwijzingen. Met een gelijktijdige verwijzing van zijn wijs- en middelvinger naar zijn beide ogen placht hij deze belangrijke randvoorwaarde voor collectieve samenzang visueel aan de man te brengen. Dit gebaar onderstreepte hij vaak met de gevleugelde woorden: “Kijken, kijken, mijne heren!!” Maar naast ernst, niet te verwarren met zijn gelijknamige opvolger, kende hij zeker ook luim.

Marius in geconcentreerde, onversaagde actie: zoals immer...

Wie al die jaren onder Marius heeft gediend, geleden, geleerd en gepresteerd heeft intussen kennis gemaakt met alle leden van zijn familie. Zijn vader, die weg was van de H. Geest, maar duivenpoep desondanks niet kon waarderen. Zelfs prachtige anekdotes over of bijzondere belevenissen van ooms en tantes wist hij tijdens korte pauzes in de repetities immer sappig op te dissen. Regelmatig lag de boel dan ook in een deuk. Toch stond kwalitatief goed zingen steeds voorop.

Zijn liefde en waardering voor het werk van de klassieke componisten heeft hij altijd trachten over te brengen op de zangers. Niet iedereen kon dat enthousiasme altijd meteen waarderen. Maar vasthoudend als hij is, liet hij zich niet van de wijs brengen. Hij zei dan altijd “Wacht maar tot je de muziek wat beter kent en het stuk als geheel kunt beoordelen.” En zo was het ook.

De meesten van hen die eerst nogal sceptisch waren over bijvoorbeeld de vier Petites Prières van Poulenc, The Mount of Three Lights van Martinu, het Berliner Requiem van Brecht en Weill of de tweestemmige mis van Flor Peeters, waren, toen het stuk eenmaal ‘zat’, helemaal om.

Naar raming heeft Marius in al die jaren circa 450 repetities (inclusief reistijd in totaal bijna 1.500 mensuren) en minstens 130 optredens (in totaal een investering van om en nabij de 500 mensuren) zeer zinvol met welluidende klanken van het Vocaal gevuld. En als we de voorbereidingstijd en de diverse jubelreizen en uitvoeringen ver weg meerekenen dan kan gerust gesteld worden dat Marius ettelijke (letwel: zonder de letter *r* erin) duizenden uren aan het Vocaal heeft besteed en een dito aantal met zijn Vocaals mannen-broeders heeft doorgebracht. Da's beslist nie niks!

Om over het aantal gemaakte, al of niet sierlijke zwaaiingen met zijn armen, handen en vingers nog maar te zwijgen. Dat aantal moet gewis op een getal met maar liefst zes nullen uitkomen. Want hij placht al die extremiteiten en wat daar aan hing heel intensief te gebruiken om de gewenste inzetten, toonhoogtes, tempi, geluidssterktes, ralantando's e.d. van de vier stempartijen luchtig aan te geven. Soms gebruikte hij daar zelfs zijn benen en voeten ofwel de onderste extremiteiten bij. Aldus heeft Marius wekelijks betaald gegymd in de baas zijn tijd. Geen wonder dat zijn lichamelijke conditie de toets met die van zijn leeftijdgenoten glansrijk kan doorstaan.

Marius ruggelings aan de gym in spiritueel passende omgeving (in de buurt van Koblenz).

Marius d'n Mens

Dat de geboren Heerlenaar een echte Bourgondiër is, blijkt uit zijn grote liefde voor lekker eten, een goed glas wijn en zijn eigen kookkunst. De leden van de muziekcommissie zijn enkele malen voor een muzikaal conclaaf bij Marius thuis in Rosmalen uitgenodigd. Voorafgaand aan dat overleg werden de muziekcommissieleden vergast op een werkelijk heerlijk diner, dat in een viersterren restaurant beslist niet had misstaan. Zijn liefde voor het goede leven blijkt ook uit de vakanties, die hij bij voorkeur in La Bella Italia placht door te brengen met zijn partner Annette.

Hier zit de gevleugelde opvolger van Marius, maar Marius zelf beheerst dit instrument evenzeer.

Naast muziek heeft Marius nog minstens één andere hobby. Dat is zijn liefde voor de beeldende kunst. Ook die passie kan hij kwijt in zijn geliefde 'bella Italia'. Een mooi, kleurig, liefst wat figuratief schilderwerk weet hij zeker te waarderen en hij is in zijn Rosmalense stulpje dan ook omringd met een aantal opvallende schilderijen.

De combinatie van gedreven perfectionisme gelardeerd met vleugels humor maken zijn repetities tot mooie en gezellige muzikale happenings, die veel Vocalisten elke donderdagavond met plezier naar de repetities lokken. Zelf had Marius er vaak ook plezier in en kon hij zichtbaar genieten (met de ogen dicht!) als de klanken (bijna) perfect waren. Maar hij heeft ook oog, oor en tevens hart voor zijn zangers. Dat laatste blijkt, als er onverhoopt leden afwezig zijn. Zijn steevaste vraag is dan "Waarom is x er niet en waar is y", vooral als die al diverse repetities niet aanwezig was geweest. Als daar ellendige gebeurtenissen achter steken vergeet hij niet om zijn welgemeende medeleven te betuigen. En dat geldt niet alleen de zangers zelf. Als er met de partner van die zanger iets vervelends aan de hand is, weet hij eveneens zijn oprechte medeleven te uiten.

Marius' Vocaal

Hij is (bijna) 10 jaar aan het Vocaal verbonden geweest. Het begon met een aanstelling voor een half jaar. Daarna is die telkenjare en zonder een spoor van aarzeling met een jaar verlengd. Hij speelde het klaar om het koor een eerste prijs te bezorgen op een concours voor mannenkoren in 1998, kort na zijn aantreden. Maar hij kon ook rustig een jaar lang hard oefenen om de vier gebedjes van Poulenc zo perfect mogelijk uitgevoerd te krijgen door zijn koor. Een echte, gruwelijke hekel heeft hij aan slecht zingen bijv. spontaan aan de bar of op een feestje. Ook dat moet kwaliteit hebben, zo was zijn consequent volgehouden uitgangspunt.

Om die reden waren spontane uitingen van collectieve, welluidend bedoelde gezangen aan de bar zeldzaam: alleen voor een edel gezelschap van notoire asperge-smullers (in Hotel De Kroon) en een toevallig passerende Ladies Club in gepaste outfit uit Cuijk (rondgeleid op Roepaen) wilde hij zijn virtuele dirigeerstok nog wel eens uit de kast halen. In het eerste geval leverde dat steevast naast een warm applaus een rondje voor het hele koor op. Het leek alsof het alleen daarom was te doen. In het tweede geval was het resultaat, naast applaus, louter steeds geïmponeerde blikken van Cuijkse schonen. Die blikken kon Marius wel waarderen.

De uitvoering van 'The Three Mountains' van Bohuslav Martinu samen met het Koninklijk 's-Hertogenbosch Mannenkoor en Femmes Vocales (2001 en 2002), zijn optreden bij 'Pop meets Classic' samen met Sonoor uit Bergen (2005), bij het Mozart-Beethoven-concert samen met weer Femmes Vocales uit Maastricht (2006) en bij Passie voor Muziek (2007) samen met weer het Koninklijk 's-Hertogenbosch Mannenkoor (2007) oogsten alom veel lof. De zalen waren bij al deze concerten compleet uitverkocht en dat wil heus wel wat zeggen in deze dunbevolkte, landelijke contreien.

Pop meets Classic (2005) in Pica Mare met gemengd koor Sonoor uit Bergen

Kortom: op muzikaal gebied weet Marius zeer wel wat hij wel en per sé niet wil en dat placht hij ook duidelijk te laten merken. Daarbij legde hij een beregroot geduld aan de dag, zodat de aanwezige talenten (soms schaars) uiteindelijk toch zo goed mogelijk uit de verf konden komen.

Mozart-Beethoven-concert (8 april 2006) op Landgoed Roepaen met Femmes Vocales uit Maastricht

Marius mondeling

De laatste jaren heeft het hoofdonderwerp van deze bundel zich in Gennep, behalve als dirigent ook als onderhoudend causeur laten gelden. Bij zijn openbare lezingen over muziekstromingen, componisten en hun werken met life-muziekillustraties in de NH Kerk aan de Markt in Gennep hing het gehoor aan zijn lippen. Ook zijn functie als spreekstalmeester van het Brabants Symfonie-orkest wijst op zijn vocabulaire capaciteiten.

Naast muzikale en vocale hoogstandjes, dankzij geduldig schuren en schaven, werden zijn repetities vaak doorspekt met humoristische anekdotes. Die verwezen, zoals reeds eerder gememoreerd, vaak naar zijn jeugdervaringen thuis en in zijn ‘extended family’, naar het rijke roomse leven, naar zijn opleiding, zijn violistenloopbaan, naar zijn belevenissen bij andere orkesten en koren enz. Zo schroomde hij niet om tijdens een nieuwjaarsreceptie spontaan de koorleden en hun partners te vergasten op een imponerende toespraak, die hij aan de keukentafel thuis in elkaar had gezet. Het bijzondere was wel, dat deze geheel op rijm was gezet en evenmin gespeend was van hogelijk gewaardeerde humor.

Van 1998 tot en met 2007 heeft Marius zich tijdens repetities, behalve van tonen, ook vaak bediend van het gesproken woord. Dat deed hij op een geheel eigen wijze: met humor, ergernis, begrip, maar immer standvastig, doelgericht en ... met eindeloos geduld. Gevleugelde woorden of uitspraken van Marius, die menig lid van het Vocaal nog lang zullen heugen:

- “Niet meezingen als ik voorzing, astublieft. Gewoon luisteren!! ”
- ”Jullie kunnen toch geen noten lezen, dus kijk maar naar mij” .
- “Kijken!!! Kijken, dan gaat het beslist goed...”
- “Jullie kunnen toch niet tellen, dus doe ik het voor jullie”.
- “Als jullie niet van het ‘muziekske‘ zingen gaat het een stuk beter”.

(Zo te horen lijkt Marius geen hoge pet op te hebben van de muzikale en vocale capaciteiten van de leden van ‘zijn koor’, maar dat is slechts schijn. Bovendien kan in elk geval Pieter wél noten lezen, wat ie zelf overigens met genoeg placht uit te venten.)

- “Als jullie jezelf eens zouden kunnen horen kwebbelen!!”
- “Sttt, Sttt, dat is ontzettend storend”.
- “Heren, stilte astublieft! Jullie zijn net een kleuterklas!”
- (afslaand) “Dit is slecht zingen, mijne heren. Die laatste noot staat duidelijk hoger.”

- “In Godsnaam heren, ga zitten en niet liggen”
- ”U vergrijpt zich aan Beethoven”
- “(Mijn) aanwijzingen gaan voor borden!!

(Kennelijk bestaat het koor geenszins uit een groep monddode slaven en zitten ze er vanuit de dirigent bekeken niet altijd even vief en actief bij. Zou daar de gemiddelde leeftijd van 60-plus toch debet aan zijn?).

- “(stampvoetend) Niet meezingen als ik voorzing. Volg het notenbeeld in uw muziek.”
- “Mooi zingen. Zuiver pakken die toon.”
- “.. en nu MÉT kijken...”
- “Geniaal stuk, meesterlijk, ik had het zelf willen schrijven, maar toen was het al klaar.”
- “Zo heeft de componist dat zeker niet bedoeld”
- “Zing ‘Ihm’ alsof je ‘uum’ zegt”.
- ”Ja-a!! Dit is mooi zingen. Horen jullie het verschil ook?”
- “Niet zo hard. In mijn muziek staan twee p’s. Bij jullie ook?”
- “Alleen ik bepaal het ralangando. Niemand anders kan weten, hoe dat gaat.”
- “Tot slot: wat zullen we zingen uit de bundel !!!”

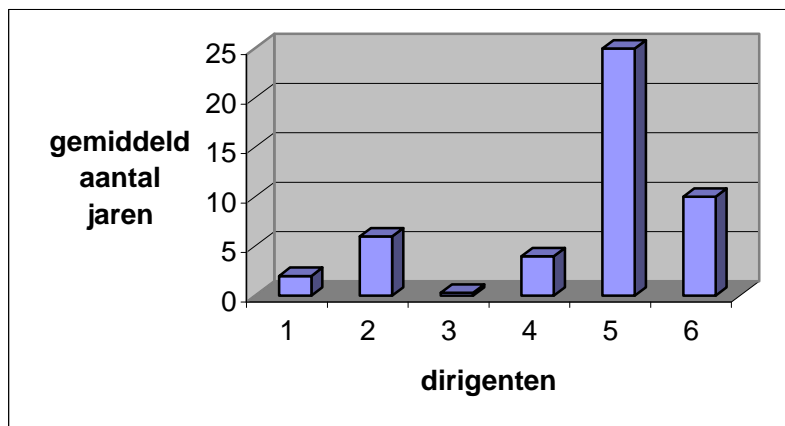
(De laatste is een duidelijk sarcastische, uitdagende en rethorisch bedoelde vraag van Marius op het eind van een repetitie. Feitelijk is nooit iets uit de kostelijke bundel van Bart gezongen. De investeringen daarin hebben jarenlang nauwelijks gendeerd. Marius zat daar geenszins over in.)

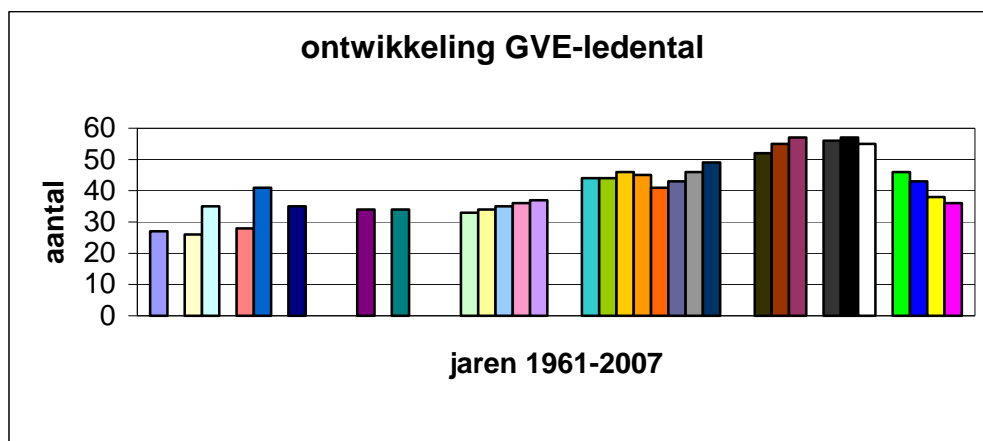
Na het zingen .....

Samenvattend

Marius staat in de Vocal Statistics, op de website van het GVE, als zesde dirigent van het GVE te boek. In navolgende grafiek is de kolom boven nummer 6 voor zijn GVE-houdbaarheidsduur gereserveerd. Hij heeft het op één na het langste uitgehouden bij het Vocaal en dat zegt genoeg, zo niet heel wat over hem en/of over 'het Vocaal'.

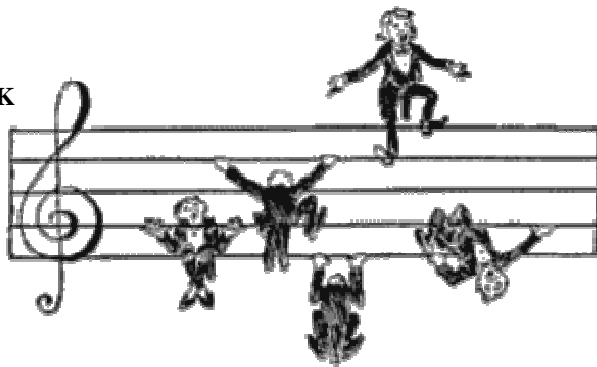
Maar het tekent ook zijn capaciteit dat het Vocaal onder zijn leiding niet alleen kwalitatief, maar ook kwantitatief de top heeft gehaald. Nog nooit heeft het Vocaal zoveel leden gehad als onder zijn bewind. De top lag zegge en schrijve op 56 en wel in het 40-ste jubeljaar 2001. Zes jaar later dus anno nu zijn er nog 36 leden. Deze terugloop komt mede door (dubbele) vergrijzing, teveel kip (een lid vond, dat er teveel Poulenc in het repertoire of in de repetities zat) en wat dies meer zij.

Het Genneps Vocaal Ensemble heeft onder de artistieke leiding van deze sympathieke, eigenwijze, muzikale, vocale, vocabulaire en anderszins begaafde en kundige Marius beslist diverse topprestaties geleverd. Veel leden hebben qua zang en interpretatie enorme progressie geboekt. Nagenoeg alle leden, inclusief ex-leden, hebben een prachtige tijd gekend bij het Vocaal. Alle concertbezoekers, vaak tevens actief in de rol van donateur, hebben dankzij 'het Vocaal' een zinvolle vrijetijdsbesteding gevonden. Indirect zal dat ongetwijfeld ook bijgedragen hebben aan een verhoogde veiligheid in de buurten van de Gennepse uitgaanswereld. De talloze fans, ook in het buitenland, hebben intens van de prestaties van Marius en 'zijn Vocaal' mogen genieten (vergelijk de Duitse recensie, opgenomen als BIJLAGE 3). Dit al zegt genoeg over zijn betekenis.

Minstens 450 repetities en 125 uitvoeringen heeft Marius in zijn Vocaalse periode geleid!!

OVER DE BALK

OBSERVATIES

Begin jaren 90, vorige eeuw, concert

Het applaus ebt weg. Ik kan Lilian net even zien zitten, halverwege de zaal. Volgende lied. Schumann. 'Der Eidgenossen Nachtwache'. Fijn stuk. Spannend, mystiek begin. Even later...

Bij L.

Piano.

'Gehet um und um'.

De eerste tenoren stijgen van een cis naar fis, wij tweede tenoren zakken naar ais, als om de fonkelende fis van de eerste tenoren te bekrachtigen.

Daar op die hoge fis, op 'um', die twee tellen duurt, gebeurt het, in amper een seconde:

Chris Jenniskens zet aan en ik zie Jos Ards, de dirigent, verschrikt zijn kant opkijken, zijn linker hand, de handpalm naar Chris gericht, bezwerend heffend. Echter zover komt het niet, al in de opgaande beweging van die dirigentenhand draait deze naar binnen, vertraagd en uiteindelijk ontspannen de vingers zich welwillend in een goedkeurend gebaar.

Chris' meer dan piano klinkend 'um' blijft binnen de perken en geeft, ingebed in het prachtige piano van zijn mede tenoren - die een wat minder eigenzinnige interpretatie van de dynamische aanwijzingen hanteren - een extra schittering aan het majeure akkoord.

Tegelijkertijd klaart Jos' gezicht verrast op en met een ingenomen blik geleidt hij ons alweer de volgende maten in, *'um's Land herum'*.

Later vertrouw ik Chris toe hoe zeer zijn briljante 'um' me geraakt heeft.

Donderdag 13 Maart 2003, repetitie

Marius studeert 'Der Eidgenossen Nachtwache' in, Robert Schumann.

Enkele weken eerder op verzoek uit het koor weer geprogrammeerd.

Marius had het ons horen zingen in Amersfoort in 1997 En was er niet laaiend enthousiast door geraakt.

Verre van dat.

Het kwam me voor dat hij, onze uitvoering indachtig, met de nodige reserves aan de repetities begon.

Hoe zou dit veranderen in de weken die volgden!

Marius had het werk blijkbaar niet eerder uitgevoerd, hetgeen mij een aantal maanden observatieplezier van de hoogste orde verschafte: de ontdekking van dit werk door de dirigent.

Ik stel me Marius voor, thuis aan de piano, Schumann's partituur. De tekst. Lezen, luisteren, glaasje wijn erbij. Studeren. Zingen. ZINGEN! ZINGEN!! ZINGEN!!!

Wacht, der Him-mel macht die Run-de, geht um und
 Wacht, der Him-mel macht die Run-de, geht um und
 der Him-mel macht die Run-de, geht um und
 der Him-mel macht die Run-de, geht um,
 um, um's Land her-um, mit sei-nen gold'nen Schaaren die From-men zu-be-wah-
 um, um's Land her-um, mit sei-nen gold'nen Schaaren die From-men zu-be-wah-

Dubbele beglazing. Gelukkig.

De mooiste passages laat hij Annette horen, vraagt commentaar.

Donderdagavond: dan is het aan ons!

In lagen wordt het werk ontleed en van betekenis voorzien: “Jaaaaaaaah! Zo moet het klinken!”

Maakt Marius duidelijk hoe de muziek geïnterpreteerd dient te worden: “molto misterioso!”, 't staat er niet, maar het hoort wel zo!”

Steeds dichter raken we bij wat Schumann bedoeld moet hebben met deze muziek.

In die opeenvolgende weken zie ik hoe onze dirigent zich meester maakt van dit lied. En vice versa!

En het aardige is, Marius steekt zijn bewondering en enthousiasme niet onder stoelen of banken!

Getuige zijn verzuchting:

“geniaal stuk, meesterlijk, ik had het zelf willen schrijven, maar toen was het al klaar”.

Die 13de maart verrast Marius ons met de musicologische verklaring van het genot van Chris' hoge fis, zoveel jaren geleden.

Bij L gearriveerd, bij de hierboven beschreven en weergegeven passage, godbetere, juist dáár legt Marius tot mijn verbazing uit:

“Schumann gebruikt hier, in het verder in 'fis klein' getoonzette stuk, fis grote tert: als geen andere toonsoort geschikt om een sprankelend licht te laten schijnen in de harten van de toehoorders”.....

En laat vervolgens deze en nog wat andere toonsoorten horen met de bijpassende stemmingen die daardoor als vanzelf opgeroepen worden.

Ik sta paf. Het blijkt voorbedachte rade! Doorgestoken kaart.

Waar ik zoveel jaar geleden door geraakt werd was níet een toevalstreffer, een boven zichzelf uitstijgende Chris, neen, het was (ook) Schumann die dat willens en wetens zo bedacht had, zo voorbereid had.

Sterker nog: wíj tweede tenoren blijken het verschil te maken! Wíj, die er door onze ais een 'fis groot-akkoord' van maken, zijn er de oorzaak van dat Chris' hoge toon er zo uit kan stralen!

Wordt daarmee de betovering verbroken?

Allerminst. De betovering voltrók zich, wás er, tijdens dat concert, vorige eeuw.

Inzicht is eraan toegevoegd.

Tijdens die schitterende ontdekkingstocht, elke donderdagavond weer!

Raymond Nypels (2de tenor)

Balkonzangers

Ergens begin april moest en zou mijn vrouw een nestkastje hebben. Voor op het balkon. Zo'n ijzeren volharding heb ik in jaren niet meegemaakt. Mijn tegenstribbelen is zonder zin. Bij de Hema zijn de kastjes niet meer te koop. Wel bij Pet's Place. Thuis moet ik onze oranje aanwinst meteen aan de muur hangen. Koud hangt het er of we zien al een Elvis-gekuifd koolmeesje wonderlijk naar binnen floepen. Het gebruikt de kop van onze betonnen bokkenrijder op de reling als ware het Flughafen Niederrhein. Voor de laatste etappe naar het nieuwe honk wordt de buurt in alle richtingen fluitend gescreend op potentiële plegers van aanslagen. Bestrijders van Al Quaida of van Tsjetsjeense terroristen zouden daar een voorbeeld aan kunnen nemen.

Nog geen vier weken later, schatten we, wordt het veel drukker in onze lucht. Vrachten voedsel worden om de twee tot drie minuten aangevoerd. Soms zonder tussenstops, om tijd te winnen. Zelfs het stoepstokje wordt gemeden. Het zwartgekraagd mannetje met een brede zwarte stropdas op zijn gele borst, en het vrouwtje, met een smaller zwart lintje op haar edele voorportaal, sjouwen zich te pletter. Om beurten voeren ze vooral groene rupsjes, maar ook bruine piertjes en veelkleurige insecten uit de buurt van de boerderij van van Tol aan. Telkens leggen ze pakweg 250 meter af voor hun pieperig kwakende kwakels. Als het kastje is bezet, wacht de eega geduldig tot het koppie naar buiten komt. Dan zie ik hoe de verse vracht voorzichtig van de buitenste naar de binnenste snavel word overgeheveld. Zonder morsen. Omgekeerd zie je afgevolde vuilnisbakken uit het kastje vertrekken.

Als mijn vrouw sindsdien lig te genieten van de spaarzame zon op het balkon posteert mijnheer zich met bassige stem op veilige meters boven haar. Daar scheld hij haar dapper uit voor rotte vis, totdat ze eindelijk gaat moven. Je kunt de verontwaardiging in zijn stem horen. Pas als het balkon mensenvrij is floept hij fluks zijn kastje in. Maar op den duur wennen ze aan ons, al blijft ma mees nog lang angstvallig op het puntje van een blanke bloem van de plantsoenige kastanjeboom zingen en wiegelen, wachtend op nog veiliger kust. Maar later kan onze presentie ook haar niet meer deren. Mijn vrouws snoet kennen ze dan al goed. Zelfs mijn sigarenrook aanvaarden ze als een natuurverschijnsel.

Soms zitten ze daar beide korig kwetterend te koekeloeren, intussen heftig hun vederen vliegtenu opschuddend en de snavel snebbig om zo'n kronkelend rupsje geklemd. Het vraatzuchtige gepiep van de immer meer eisende nazaten zwelt dagelijks aan. Het jong geluk sjouwt zich twee werkdagen per etmaal een ongeluk, van de vroege ochtend tot negenen 's avonds. Dat moeten inmiddels wel duizenden 'slots', tussenstops en dito rupsjes, piertjes en torretjes zijn. Maar in het kastje loeren durven we niet, bang om de twinkelende boel gloeiend te verstieren. Leuk is het wel. We zijn reuze benieuwd wanneer ze uitvliegen.

Het heeft niet zo mogen zijn. Zondagavond komen we rond achten thuis. Meteen valt op, dat onze gevederde vriendjes nergens meer zijn te bekennen. Maandagmorgen: nog steeds geen meesje gezien. Viel het sjouwen hen te zwaar? Zijn ze overspannen of verongelukt? Hebben ze ons te lang moeten missen? Of is het bij die rotmezen gewoon om zoiets te flikken? 's Middags het doodstille kastje opengemaakt en de negen geelgebekte jonkies waardig begraven. RIP in stil blik, nu zonder korte mis van Flor Peters, al had die wel gepast. De slachtoffertjes toonden al wat verigs aan hun verlamde vleugeltjes.

Mat Knapen, Gennep, 16 mei 2005

Hoogte- en dieptepunten uit Marius Vocaalse carrière in Gennepe

- 1998 Zuid-Nederlands Concours te Meijel (1998) 1e prijs: voor de eerste (en de laatste keer?) is alles ‘van buiten’ gezongen
?
?
?
?
enz.
24-12 Nachtmis in Martinuskerk te Gennepe
31-12 Oudejaarsmis in Norbertuskerk
- 1999 ?
?
?
?
enz.
september : overlijden Jan Schellekens
24-12 Nachtmis in Martinuskerk te Gennepe
31-12 Oudejaarsmis in Norbertuskerk
- 2000 Dienst opluisteren in NH Kerk te Gennepe
februari: Bevrijdingsconcert in Martinuskerk te Gennepe
Korenfestival in de Norbertuskerk te Gennepe
27-5: avondmis in Dionysiuskerk te Heijen t.g.v. de 65-ste verjaardag van Toon Manders
17-6 25-jarige huwelijksmis in Cenakelkerk te Heilig Landstichting
25-6 dienst t.g.v. het afscheid van predikante van de NH Kerk te Gennepe
29 juni Steigerconcert gaat niet door vanwege Oranjekoorts
19-8 avondmis in Martinuskerk t.g.v. gouden priesterjubiläum van deken Huisman
2-9 Huwelijksmis in de Martinuskerk te Gennepe
14-10 Kermismis in Martinuskerk
28-10 optreden op uitnodiging van Beeker Liedertafel in voormalige bioscoop in Beek en Gerlachuskerk in Houthem
12-11 optreden bij najaarsconcert Koninklijk 's-Hertogenbosch Mannenkoor in NH Kerk in 's-Hertogenbosch
24-12 Nachtmis in Martinuskerk te Gennepe
31-12 Oudejaarsmis in Norbertuskerk
- 2001 Nieuwjaarsreceptie met hulding van een bos of ven vol met 40-jarige jubilarissen
17-1 uitvaartmis van Annie van Alphen
28-4 huwelijksmis Rachel van de Ven
29-4 jubileummis in Martinuskerk
13 mei: jubileumconcert (o.a. Mount of Three Lights) met Koninklijk 's-Hertogenbosch Mannenkoor en Femmes Vocales uit Maastricht in Martinuskerk Gennepe
21-6 optreden in Huize Norbertus te Gennepe
28-6 Steigerconcert “Een avondje naar de opera”

- 16-9 Dienst in de NH Kerk te Gennep
 21-9 t/m 23-9 concertreis naar Osterholz-Scharmbeck (bij Bremen)
 13-10 Kermismis in Martinuskerk te Gennep
 27-10 jubileumfeest voor leden en partners
 17-11 mis opgeluisterd in Dionysius te Heijen
 16-12 Kerstconcert m.m.v. La Quatri in de OLV-kerk te Milsbeek
 24-12 Nachtmis in Martinuskerk te Gennep
 31-12 Oudejaarsmis in Norbertuskerk
 Optreden bij opening verbouwde huisartsenpraktijk aan het Europaplein
- 2002 25 januari: uitvaartmis van Nellie Gisbers (moeder van Willy van de Ven)
 23 februari: professionele CD-opname van Mount of Three Lights in Rosmalen
 i.v.m. 100-jarig bestaan van het Bosch Mannenkoor
 26 mei: Vocaal zingt in Muziektent t.g.v. de Kunst en Cultuurmarkt van De
 Meander
 21 juni: Italiaanse avond (met opera's en operettes) t.g.v. 40-jarig bestaan van
 de bieb met zingen op het E. Hoffmannplein
 9 augustus: Ernst Lamers' huwelijk met Maria wordt door 'het Vocaal'
 stemmig opgeleukt
 21 september: optreden op Personeelsavond van de Rabo-bank in Trefpunt 68
 te Milsbeek plus afscheid van Jo Opsteegh
 26 mei: optreden op Kunst- en Cultuurmarkt Meander te Gennep
 13 oktober: opluistering dienst in NH Kerk op de Markt
 20 oktober: jubileumconcert samen met o.a. het mannenensemble Cantabile in
 de H.H. Ewaldenkerk te Druten
 27 oktober: optreden in Sint Gerlachuskerk in Houthem
 20 november: huwelijksmis dochter van Pieter Thijssen in St. Antonius Abt te
 Mook
 24 november: kerstconcert in de Milsbeekse kerk samen met Beeker
 Liedertafel
 30 november: uitvaartmis van Henk de Haan (oud-personeelsfunctionaris
 INTOS)
 24 december: Nachtmis in Martinuskerk te Gennep
 31 december: Oudejaarsmis in Norbertuskerk
- 2003 19-1 brunch in Hotel De Kroon met partner
 18-5 mis zingen in de Paterskerk te Venraij als dank richting vrijwilligers
 26-10: concert samen met de gemengde zangvereniging 'Zang en
 Vriendschap' in Oisterwijk
 20-10 benefiet-optreden t.b.v. actie voor geld voor ziekenhuis in Gelnicaï
 begin oktober overlijdt Sjaak Goossens
 9-11 dienst zingen in NH Kerk te Gennep en daarna buffet en optreden in
 Schloss Moyland in Bedburg Hau (D)
 24-12 Nachtmis in Martinuskerk te Gennep
 31-12 Oudejaarsmis in Norbertuskerk
- 2004 Pop meets Classic in de zaal van Pica Mare met Sonoor uit Bergen
 4 mei: afscheid van de zaal van Hotel de Kroon, ons nieuwe clubhuis wordt 't
 Swaantje in Ottersum
 10-mei: begrafenis mis van de moeder van Karel Bruinsma in Melderslo

10 juni: oud-Hollands Steigerconcert
13 augustus: uitvaartmis voor de overleden supermarkttycoon Jan Linders
10 mei Steigerconcert (laatste keer)
26 augustus begrafenis Theo Coops
24 oktober: optreden bij 25-jarig huwelijksfeest van onze gastheer en
gastvrouw Johnny en Lies Hendriks
6 november begrafenis Toon Manders
14 november: opluisteren dienst in NH Kerk
16 december: adventsconcert in N Kerk
24 december: kerstmis in Martinuskerk te Gennepe
31-12 Oudejaarsmis in Norbertuskerk

2005 tijdens de nieuwjaarsreceptie worden Ton Bisschops en Chris Jenniskens als
jubilarissen in het zonnetje gezet
2 februari: optreden bij herdenking 60-jarige bevrijding van Gennepe
23 april: jaarconcert
10 september stemmentest
aantreden nieuwe voorzitter (Maarten Verbaarschot)
begrafenis Boy Roelofs
27 oktober lezing over koorzang in NH kerk in kader Biblioplus door Marius
12 december optreden op een ijskoude Kaarsjesavond met professionele soliste
24 december: Kerstmis in Martinuskerk te Gennepe
31 december: Oudejaarsmis in Norbertuskerk

2006 Nieuwjaarsreceptie met een hele bos jubilarissen (Carel Bos + Willy van de
Ven beide 45-jaar lid, Tonny Aldenhoven 40 jaar en Cees Westgeest 25 jarige
lidmaatschap)
Intrede in nieuw clubhuis (Landgoed Roepaen Ottersum)
5 februari: optreden op de GESP-marktdag in Pica Mare
16 maart: MoBe-lezing in kader Biblioplus door Marius in NH-kerk te Gennepe
8 april: Mozart-Beethoven (MoBe) met Femmes Vocales uit Maastricht in
kapel van Landgoed Roepaen
september: optreden voor het kleinste publiek (namelijk alleen Bart) in de
Maartenskliniek: (Bart ligt dan al 1,5 gebed)
8-10 september: Jubileumreis met onder meer een optreden in de
Laurentiuskirche van Ahrweiler
24 december: Nachtmis in Martinuskerk te Gennepe
31 december: Oudejaarsmis in Norbertuskerk

2007 4 januari: Nieuwjaarsreceptie met 60-jarig KNZV-jubileum Wim van den
Dungen
15 maart: PvM-lezing in kader Biblioplus door Marius in NH-Kerk te Gennepe
18 maart: concert Passie voor Muziek (o.a. Berliner Requiem) met 't
Koninklijk s-Hertogenbosch Mannenkoor
5 mei: mis gezongen in Sint Jan de Doper-kerk in Ottersum
28 juni: afscheid van Marius Schouten als muzikaal directeur van het GVE. Dit
wordt gepaste luister bijgezet door een etentje met partners in Old Inn te
Ottersum.

Voorbeeldige krantenknipsels

Hierna een kleine selectie van krantenknipsels over 'het Vocaal' onder leiding van Marius Schouten. Het zijn slechts enkele voorbeelden, waaronder ook één uit een Duitse krant. Zo verschenen er in de periode 1998-2007 talloze soortgelijke recensie in lokale en regionale bladen. Ook op de lokale tv (van Gennep) was Marius regelmatig te horen, te zien en te bewonderen.

Duitse recensie

Boten ein breites Repertoire an weltlicher und geistlicher Musik – vom späten Mittelalter über Barock und Romantik bis hin zum 20. Jahrhundert: die 50 begeisterten und begeisternden Sänger aus dem niederländischen Gennep unter der Leitung ihres Dirigenten Marius Schouten. Foto: Sonja Tacke

Ein Chor singt sich in die Herzen

Genneps Vocaal Ensemble: Zarte Töne aus 50 Männer-Kehlen / Ein Abend der besonderen Art

Von unserer Mitarbeiterin
Gabriele Anna Müller

Osterholz-Scharmbeck. „Ich habe gar nicht gewusst, dass ein Männerchor so zart singen kann“, so eine begeisterte Zuhörerin, die am Freitagabend in der Klosterkirche in Osterholz-Scharmbeck beim Konzert des Genneps Vocaal Ensemble gewesen ist. In der Tat, es war ein Abend der besonderen Art.

50 begeisterte Sänger aus Gennep, einem romantischen Städtchen in der südlichsten Provinz der Niederlande, unter der Leitung des ebenfalls begeisterten Dirigenten Marius Schouten sangen sich in die Herzen der Zuhörer mit ihrem breiten Repertoire an weltlicher und geistlicher Musik, welche die Zeit vom späten Mittelalter über Barock und Romantik bis in das 20. Jahrhundert umfasst.

Begleitet wurden sie an der Orgel von Ernst Lamers. Das Konzert, das mit zwei

Schweigeminuten begann, widmete Marius Schouten den Opfern des Terroranschlages in New York. Der Chor begann mit dem „Impropria“ und „O Bone Jesu“ von Giovanni Pierluigi da Palestrina, einem italienischen Komponisten, der vorwiegend geistliche Werke komponierte. Es erinnerte an alte Klostergesänge und wurde von dem Männerchor so gefühlvoll vorgetragen, dass zuerst niemand zu applaudieren wagte.

Die Einheit zwischen Dirigenten und Chor war spürbar und bewegend. So richtig in Fahrt kam das Genneps Vocaal Ensemble beim Halleluja aus „O Sacrum Convivium“ des italienischen Komponisten Lodovico Viadana. Ausdrucksstark und mit großem Engagement rissen sie die Zuhörer mit, und die anfängliche Distanz zwischen Chor und Publikum wurde aufgehoben.

Das „Pater Noster“ von Franz Liszt führte in eine andere Epoche und traf mitten ins Herz. Marius Schouten holte alle Stimmen aus seinem Chor heraus und machte dieses

Stück zu einem wahren Klangerlebnis. Ein Highlight des Abends war das Recitativo ed Aria nel Rinaldi, einem Klagelied von Georg Friedrich Händel, gesungen von Marius Schouten, begleitet von Ernst Lamers an der Orgel. Die Stimme von Marius Schouten erfüllte und erwärmte die ganze Kirche.

Es folgten „Trois petites Prieres de Saint Francois d'Assise“ von Francis Poulenc, einem Pariser Komponisten der Neuzeit. „Wir sind stolz, das zu singen zu wagen“, so Marius Schouten, „dann von Händel zu Poulenc ist ein großer Sprung.“ Mit höchster Konzentration und Hingabe gelang es dem Chor, dieses Meisterstück dem Publikum zugänglich zu machen.

Nach einer Pause kamen bekanntere Weisen an die Reihe. „Die Himmel rühmen des Ewigen Ehre“ wurde majestätisch vom Chor vorgetragen, so wie sich das der Komponist Ludwig van Beethoven gewünscht hätte. Ergreifend und voller Klangfarbe waren die beiden folgenden Stücke „Der Lin-

denbaum“ und „Die Nacht“ von Franz Schubert. Eine weitere Stärke des Genneps Vocaal Ensemble sind Spirituals. Bei dem Lied „My Lord what a morning“ fühlte man sich zu den Schwarzen nach New Orleans versetzt und konnte die Sterne vom Himmel fallen hören.

Mit dem auf tschechisch gesungenen Schlusschor „The Mount of three Lights“ aus einem Oratorium von Bohuslav Martinu, der das Leben Jesu schildert, zeigte der Chor erneut sein Können. Es gab viel Applaus für den sympathischen Dirigenten und den ausdrucksstarken Chor.

Die Besucher klatschten für all diejenigen mit, die an diesem Abend nicht mit dabei sein konnten, und es gab drei Zugaben als Belohnung, unter anderem das Lied „Abend wird es wieder“ von Hoffmann von Fallersleben. „Und es ruht die Welt, wenn das endlich mal wahr wird“, mit diesen Worten verabschiedete Marius Schouten seine begeisterten Zuhörer.

